

2014-01-22

Marie Nyberg

Barnhemsbarn

Projekt Barnhemsbarn – Vidkärrs barnhem och Hitta hem

Bakgrund

Sverige har länge varit känt som ett av de främsta länderna inom barnomsorgen. Förskoleverksamheten och senare skolan har haft som mål att alla barn ska ha en utvecklande och trygg uppväxt. De barn som inte haft tillgång till föräldrar har samhället eller fosterfamiljer tagit hand om. Men de senaste åren har en mängd berättelser om vanvård av barn inom barnomsorgen kommit fram. De barn som av olika anledningar har kommit till en institution eller ett fosterhem har i många fall varit illa. 2006 tillsatte staten en utredning som mestadels genom intervjuer skulle undersöka hur barn inom institutionell barnomsorg - barnhem och privat barnomsorg – fosterhem hade upplevt sin tillvaro. 2009 kom utredningen "Vanvård i social barnavård under 1900-talet". Senare kompletterades utredningen med ytterligare en del.

2011 fick Stockholms stadsmuseum ett uppdrag från Socialdepartementet (via Stiftelsen Allmänna Barnhuset) att göra en utställning om vanvård inom barnomsorgen. Utställningen Hitta hem har visats på flera orter med start Stockholm. Denna utställning ska Göteborgs stadsmuseum visa med början i november 2014.

Projekt Barnhemsbarn

Göteborgs stadsmuseum gjorde 2010 en utställning ihop med Västarvet som handlade om barnomsorgens utveckling i Sverige. Utställningen innehöll åtta montrar varav en monter med föremål från Vidkärrs och Myrornas barnhem och en text som hänvisade till den då nyss utkomna vanvårdsutredningen. Montern var dock bara en del i den övergripande historien. Nu när museet ska visa utställningen Hitta hem vill vi fördjupa kunskapen kring Vidkärrs barnhem och sätta in den i ett större perspektiv.

Projektet innebär för museets del:

- att tillsammans med en referensgrupp utföra en mindre dokumentation kring människor och Vidkärrs barnhem.
- att gå igenom museets samling från Vidkärrs barnhem och uppdatera och fotografera föremålen
- att koppla en mindre utställningsdel om Vidkärrs barnhem till den inlånade utställningen Hitta hem.
- Att genomföra ett antal aktiviteter och programverksamhet i samband med utställningen

Utställning och program planeras ihop med en referensgruppen bestående av representanter från Kulturguppen för resandefolket och Samhällets styvbarn, Göran Wall, Lena Ernst Lagergren Sociala resurser, Magnus Berg forskare, Marie Nyberg projektledare GSM och Cornelia Lönnroth, projektägare GSM.

Alla större frågor kring innehåll, form och ev. intervjuer förankras i referensgruppen.

Vilket syfte?

Museet har blivit kontaktat av Sociala resursförvaltningen och Göran Wall våren 2012. Vid det mötet pratades om en eventuell utställning. Det finns ett behov av att fördjupa och berätta historien om de barn som hamnade på en institution av Vidkärrs storlek. Nu är enheten för sociala resurser i Göteborgs kommun inkopplad och bidrar med pengar till en utställning och deltar i referensgruppen. I referensgruppen deltar också representanter för resandefolket och samhällets styvbarn. Då det redan har gjorts en utställning kring vanvård av barn – Hitta hem – som gått på turné i landet, väljer museet att låna in den och lägga till en del som handlar om Vidkärrs barnhem. I Bohusläns museums del av Hitta hem finns också intervjuer utförda med informanter från olika samhällsgrupper.

Vilket syfte?

Utställningen ska ses som en del av en upprättelseprocess för vanvårdade barn, en process som pågår på flera håll. En del av projektet är själva arbetsprocessen ihop med referensgrupp och andra berörda.

Vad ska omvärlden förstå?

Dels ta del av berättelserna, men också förstå samhällets roll i behandlingen av barnhemsbarn. Ställa sig frågan – pågår det idag också? Vilka barn är utsatta idag?

Vad skulle en dokumentation kunna bestå av? Som inte redan är gjort?

Vi gör 5-6 intervjuer. Många intervjuer är gjorda med f d barnhemsbarn, men vi försöker sätta in berättelserna i ett större perspektiv. Magnus Berg t ex har hittat material kring själva barnhemmet som han har med i boken. En kväll kan vi samla in ytterligare berättelser och efterlysa bilder och annat material.

Ska museet hjälpa till att driva frågan om att den kvarvarande paviljongen/huvudbyggnaden av Vidkärrs barnhem bör bevaras och inredas som ett minnesrum?

Nej, säger styrgruppen.

Övriga delar som angränsar till projektet:

Bok

Magnus Berg har skrivit en bok om Vidkärrs barnhem som ges ut våren 2014. Han har forskat i arkiv och intervjuat. Boken ska släppas på museet.

Teater

Fia Adler Sandblad har en föreställning om barn för barn. Men har också en idé om en föreställning för vuxna. Dessa båda kan spelas på Göteborgs stadsmuseum.

Personal- och tidsplan

Hitta hem + mindre utställning om Vidkärrs barnhem

Utställning öppnar den 15 november 2014 och står till mitten/slutet av augusti 2015.

Produktionsgrupp: GSM

Projektledare/Producent: Marie Nyberg

Intervjuer: Marie Nyberg

Research och innehåll: Marie Nyberg

Programansvarig: Rebecka Bukonvinszky

Pedagogik: Museets pedagoger

Formgivare: Johanna Adebäck

Bygge: Jan Westman

Teknik: Lars Lindeberg

Konservator/föremålsansvarig: Anna Adrian, Gunilla Andersson

Texter: Marie Nyberg

Grafisk formgivning: Pernilla Elmtén

Kommunikatör: Helena Joelsson Ekström/byte i oktober

Tidsplan 2014

Innehåll

Intervjuer - februari – juni

Utskrift av intervjuer - augusti

Genomgång av föremål + fotografering - mars-juni

Research – mars -september

Program

Text till höstprogram -augusti

Programsättning för våren september - oktober

Program till invigning - augusti/september

Produktion

Formgivning augusti/september deadline 15 september

Produktion bygge oktober – november

Produktion bilder, bildspel, filminstallation, intervjuer - september/oktober

Produktion och sättning av texter – september/oktober

Invigning av utställningen lördagen den 15 november 2014

Aktiviteter 2015

Budget utställningen 150 000 kr

Formgivare 30 000

Utskrifter fem intervjuer 6 500 kr

Tryck av texter och bilder, översättning 40 000 kr

Byggmaterial 13 500 kr

Teknik 20 000

Filmproduktion 20 000

Ljudproduktion 10 000 kr

Inköp av böcker – sittgrupp 5000 kr

Uppsättning av Hitta hem – 5 000 kr

Budgeten bygger på 100 000 kr i bidrag från Sociala resursförvaltningen och 50 000 kr från museets utställningsbudget.